

боржника, навіть якщо заборгованість по ньому ще не визнана сумнівною, скореговувати резерв сумнівних боргів і визнавати його борг сумнівним.

Література.

1. Дебіторська заборгованість : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10, затв. Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0725-99>.

2. Проскуріна Н. М. Резерв сумнівних боргів: удосконалення методики розрахунку / Неля Проскуріна // Наукові записки національного університету «Острозька академія». – 2014. – № 25. – С. 195 - 199.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ЗА ДОПОМОГОЮ ТРЬОХФАКТОРНОЇ МОДЕЛІ В.Г. КОГДЕНКО

Іскра В. В., аспірант

Науковий керівник: Норіцина Н. І., к.е.н., доцент

КНЕУ ім. В. Гетьмана, м. Київ

Для сучасних українських підприємств ефективне використання оборотного капіталу (ЕВОК) відіграє важливу роль в процесі управління господарською діяльністю та забезпечує платоспроможність й прибутковість підприємства. У свою чергу, неефективне використання оборотного капіталу призводить до простоїв виробництва, несвоєчасних розрахунків з контрагентами, заборгованості по заробітній платі тощо.

На наш погляд, доцільно аналізувати рентабельність оборотного капіталу за допомогою трьохфакторної моделі В.Г. Когденко, яку описує формула (1) [1, с.100]. З формули (1) видно, що рентабельність оборотного капіталу визначається за допомогою трьох факторів: — мультиплікатора оборотного капіталу, як відношення оборотних коштів до оборотного капіталу; — коефіцієнта оборотності оборотних коштів ; — рентабельності продажів (ROS; від англ. «Rent on sale»). На думку В.Г. Когденко оборотний капітал розраховується, як різниця між оборотними коштами та кредиторською заборгованістю. Ми вважаємо, що у формулі (1) доцільно використовувати показник EBITDA, а не чистий прибуток, оскільки він об'єктивніше відображає реальні результати господарської діяльності. Наприклад, у 2014 р. всі аналізовані агрохолдинги за рахунок валютних коливань показали чистий збиток.

$$\text{Рентаб} - \text{ть}_{\text{оборотного капіталу}} = \frac{\text{Оборотні кошти}}{\text{Оборотний капітал}} \times \frac{\text{Виручка}}{\text{Оборотні кошти}} \times \frac{\text{EBITDA}}{\text{Виручка}} \quad (1)$$

Отже, визначимо ЕВОК таких провідних українських агрохолдингів, як ПАТ «Миронівський хлібопродукт» (МХП, найбільший виробник курятини), ПАТ «Авангард» (найбільший виробник ячної продукції), ПАТ «Кернел»

(найбільший виробник олії) та ПАТ «Астарта» (найбільший виробник цукру). За версією журналу «Новое время» вони всі увійшли до десятки найуспішніших агропідприємств України [2, с. 28].

Розрахунок динаміки зміни ROCA під впливом трьох факторів протягом 2011-2014 р.р. наведено у таблиці 2. Вплив кожного фактору на зміну ROCA у процентних пунктах (п.п.) визначався шляхом їх елімінування за допомогою методу ланцюгових підстановок [1, с. 104].

Динаміка рентабельності оборотного капіталу протягом 2011-2014 р.р. представлена в таблиці 1. З наведених даних видно, що МХП найефективніше використовує оборотні кошти. Доказом цього є зростання рентабельності оборотного капіталу від 53% до 81%. Решта агрохолдингів демонструють майже однакові показники ефективності використання оборотних коштів. Наприклад, рентабельність оборотного капіталу всередньому складає 31,3% у ПАТ «Кернел», 42,3% у ПАТ «Авангард» та 34,8% у ПАТ «Астарта».

Таблиця 1 - Динаміка зміни рентабельності оборотного капіталу протягом 2011-2014 р.р.

Показник	2011				2012				2013				2014			
	МХП	Авангард	Астарта	Кернел	МХП	Авангард	Астарта	Кернел	МХП	Авангард	Астарта	Кернел	МХП	Авангард	Астарта	Кернел
1. Рентабельність оборотн. капіталу, %	53	39	39	40	50	48	24	30	38	50	21	28	81	32	55	27
2. Мультиплікатор ОК, %	1,07	1,04	1,03	1,03	1,07	1,04	1,05	1,02	1,1	1,04	1,04	1,05	1,06	1,02	1,02	1,04
3. к оборотності ОК	1,52	0,85	1,03	2,35	1,41	1,08	0,86	1,85	1,4	1,1	0,96	2,55	1,96	1,04	1,58	2,7
4. ROS, %	33	44	37	16	33	43	27	16	26	43	21	10	39	29	34	9
Δ ROCA п.п.					-3	9	-14	-10	-12	2	-3	-2	42	-18	34	-1
Δ Рентаб-ть обор. капіталу внаслідок зміни мультиплікатора ОК, п.п.					0	0	0	0	1	0	0	1	-3	-1	-1	0
Δ Рентаб-ть обор. капіталу внаслідок зміни к обор-ті ОК, п.п					-4	10	-4	-8	-2	1	2	7	26	-2	22	2
Δ ROCA внаслідок зміни ROS, п.п					1	-1	-10	-2	-11	1	-5	-10	19	-15	13	-3

Джерело : складено автором за [4; 5].

Проведений аналіз факторів впливу на рентабельність оборотного капіталу свідчить, що найбільший вплив на зміну цього показника спричинив такий фактор, як ROS. За період 2011-2014 р.р. він сім разів (із 12-ти можливих) спричиняв зміну рентабельності оборотного капіталу більш, ніж на 5 %. Другим за значущістю фактором впливу на ЕВОК є коефіцієнт оборотності оборотних коштів, який спричинив чотири аналогічних зміни. Найменш значущим фактором впливу виявився мультиплікатор оборотного капіталу.

В контексті управління підприємством результати нашого дослідження допоможуть менеджменту досягти підвищення ефективності використання оборотних коштів шляхом контролю та оптимізації таких факторів, як мультиплікатор оборотного капіталу, коефіцієнт оборотності оборотного капіталу та рентабельність продажів.

Література.

1. Когденко В.Г. Экономический анализ : учебное пособие. – М. : Юнити-Дана, 2012. – 301 с.
2. География успеха / А. Пасхвер // Новое Время. - 2015. - № 35. – С. 19-21.
3. Офіційний сайт компанії ПАТ «Авангард» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://avangard.com.ua/>
4. Офіційний сайт компанії ПАТ «Миронівський хлібопродукт» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mhp.com.ua/en/investor-relations/financial-reports>

СУТНІСТЬ АВС-ПІДХОДУ ЯК УНІВЕРСАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ АНАЛІЗУ ЗАПАСІВ ТМЦ

Іващенко В. В., студентка

Науковий керівник: Польова Т.В., к.е.н., доцент

Харківський державний університет харчування та торгівлі

Для забезпечення безперебійності процесу продажу товарів (споживання) необхідно раціонально управляти товарним потоком. Актуальність цього підтверджується різноманітністю товарного асортименту, структури товарних запасів, що підтверджує необхідність їх правильної розбивки на певні, однорідні за обраними ознаками групи. Виконати цей непростий процес допоможе АВС-підхід, який практично використовують для управління асортиментом товарного потоку.

Науковці сучасності (Безсмертна О., Бодряков Р., Голубева С., Грек П., Круглова О., Лагоцький Т., Роганова Г., Фішер А. [1-8]) багато уваги приділяють особливостям проведення АВС-аналізу на базі підприємств різних сфер діяльності (роздрібна торгівля, харчова промисловість, ювелірна справа). Проте в більшості випадків автори лише вказують на простоту застосування АВС-підходу та надають перелік основних кроків процесу АВС-аналізу. При цьому майже поетапно не розкриваючи алгоритм дій АВС-підходу та логіку його застосування для управління товаропотоками. Отже дослідження з цієї тематики є і досі актуальним.

Сутність АВС-підходу як методологічної основи аналізу полягає у розподілі сукупності показників (наприклад, номенклатури товарно-матеріальних цінностей) на три групи, які позначаються латинськими літерами А, В і С, залежно від обраних критеріїв. При цьому, окрема важлива базова складова цього підходу – це метод АВС-аналізу, як інструмент, що